

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO- 627972-IV/09/BB

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia 24 listopada 2009 r.

Pani

dr hab. Hanna Gronkiewicz - Waltz

Prezydent m. st. Warszawy

pl. Bankowy 3/5

00 950 WARSZAWA

Krzysztof Gumiński Prezydent

Pragnę zwrócić uwagę Pani Prezydent na problem, który nieustająco powraca w skargach kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich. Otóż skarżący podnoszą że postępowania tzw. „dekretowe” nie mogą zostać zakończone przez kilkadziesiąt lat: dotyczy to zarówno postępowań toczących się po stwierdzeniu nieważności decyzji wydanych na podstawie dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279 ze zmian.), jak i wciąż nierozpoznanych wniosków o przyznanie własności czasowej, złożonych przez byłych właścicieli gruntów jeszcze w latach 40 - tych XX w. Skargi dotyczą także czasu rozpoznania wniosków o odszkodowanie, które przewidziane jest przez art. 215 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r., nr 261, poz. 2603 ze zmian.).

W istocie, przewlekłość tych postępowań często spowodowana jest przez czynniki obiektywne, niezależne bezpośrednio od działań Urzędu m. st. Warszawy: w części spraw istnieje problem w zakresie ustalenia następstwa prawnego po byłych właścicielach gruntów, a także aktualnego miejsca pobytu ich spadkobierców. W niektórych sprawach działania Urzędu

zależne są od czynności innych organów, zwłaszcza tych właściwych do wydawania - i także wzruszania - decyzji nadzorczych. Nie ulega także wątpliwości, że na skutek zdarzeń prawnych, które nastąpiły w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat, sytuacja prawna niektórych gruntów warszawskich jest bardzo złożona.

Niemniej jednak wydaje się, że czynniki te nie tłumaczą istniejącego stanu rzeczy - analiza spraw, które wpływają do Rzecznika Praw Obywatelskich, wskazuje na znaczną opieszałość w rozpatrywaniu spraw przez Urząd m. st. Warszawy, przy czym długie okresy bezczynności organów nie znajdują uzasadnienia.

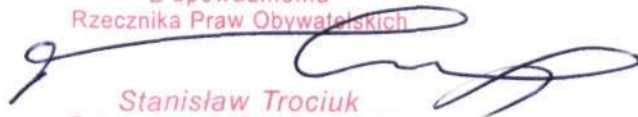
Na sytuację tę zwrócił uwagę Europejski Trybunał Praw Człowieka, rozpatrujący sprawy dotyczące przewlekłości postępowania - należy wskazać, iż sprawy „dekretowe”, jako odnoszące się do „prawa o charakterze cywilnym”, podlegają kryteriom ustanowionym przez art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r., nr 61, poz. 284 ze zmian.), w tym kryterium „rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie”. W kilku sprawach, rozpatrywanych dotychczas przez Trybunał, zapadły wyroki korzystne dla skarżących, zasądzające zadośćuczynienia sięgające kilkadziesiąt tysięcy euro (np. *Serafin i in. przeciwko Polsce*, sprawa nr 51123/07, wyrok z dnia 2 grudnia 2008 r.). W innych sprawach (np. *Grabiński przeciwko Polsce*, sprawa nr 43702/02, wyrok z dnia 17 października 2006 r., *Tymieniecki przeciwko Polsce*, sprawa nr 33744/06, *Prądyńska - Pozdniakow przeciwko Polsce*, sprawa nr 20982/07, wyroki z dnia 7 lipca 2009 r.) kwoty te także były znaczące.

W tym miejscu konieczna jest uwaga, że oceniając działanie organów państwowych Trybunał bierze pod uwagę wszystkie rodzaje i etapy postępowań, w tym także postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji, prowadzone np. w latach dziewięćdziesiątych przez Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa (w sprawach *Grabiński przeciwko Polsce*, *Tymieniecki przeciwko Polsce*, *Prądyńska - Pozdniakow przeciwko Polsce*), czy też przed sądami cywilnymi (*sprawa Serafin i in. przeciwko Polsce*). Niemniej jednak w większości z tych spraw Trybunał wskazywał na długie okresy bezczynności, które miały miejsce w postępowaniu przed organami władz samorządowych: i tak np. w sprawie *Serafin i in. przeciwko Polsce* Trybunał podkreślił, iż „jest poruszony sposobem prowadzenia oraz załatwienia sprawy skarżących przez właściwe organy administracji. Trybunał zauważa, że zaistniały znaczne opóźnienia w rozpatrywaniu sprawy i częste okresy bezczynności - niezależnie od faktu, że Samorządowe Kolegium Odwoławcze i Wojewódzki Sąd Administracyjny kilkakrotnie nakazywało organom wydanie decyzji, a nawet nałożono grzywnę na Prezydenta m. st. Warszawy” (§ 90 uzasadnienia wyroku).

Także w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, która opiera się przede wszystkim na analizie rozpatrywanych skarg, w działalności Urzędu m. st. Warszawy nierzadkie są sytuacje, gdy prawo strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie nie jest należycie przestrzegane. Obserwacja takiego stanu rzeczy uprawnia do stwierdzenia, że rozpatrywanie roszczeń dekretowych wymaga systemowej reformy. Wydaje się, że konieczne jest rozważenie pewnych zmian organizacyjnych czy kadrowych, które pozwoliłyby na usprawnienie rozpoznawania spraw i skrócenie oczekiwania na ostateczne rozstrzygnięcie o prawach majątkowych obywateli.

W związku z powyższym, na podstawie art. 12 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r., nr 14, poz. 147 ze zmian.) uprzejmie proszę Panią Prezydent o zbadanie przedstawionej sprawy - a zwłaszcza skali opisanego zjawiska - i przedstawienie swojego stanowiska w sprawie.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich